ЗМІСТ

Голоси

КУПИТИ

Переглянути та купити книгу на **ridmi.ua**

Про книгу

Книжка «Голоси» — виняткове явище не лише в історії польської літератури, але й світової. Це окремий, самостійний поетичний голос, якому нема відповідника, адже як і кожне літературне явище, він не виростає на порожньому місці. Існують певні літературні збіжності, хоча водночас вони підкреслюють суттєві відмінності, що ламають канон чинної традиції.

[..]

«Голоси» належать до найкращих поетичних творів, написаних польською мовою, а їхня літературна сила бере початок не стільки в переживанні національної історії, скільки в потужній солідарності з родинами загиблих. Цей останній факт — неймовірно важливий, оскільки виходить поза межі Польщі і поза 1970-й рік, який для мільярдів мешканців нашої планети не є знаковою датою. Немає причин думати, що хтось в Азії, Південній Америці чи навіть Європі знав і переживав вбивства в якомусь невідомому місті на березі холодного моря. Але злочинні уряди — повсюди, а досвід зла — знаний усім, як і загальнолюдським є оплакування вбитих. Біль утрати — наша спільна справа на кожній географічній довготі чи широті. Оголене страждання, позбавлене історичних і географічних подробиць, зрозуміле всім. Нехай досвід відсутності найближчих, силою таланту втілений у художньому слові, несе катарсис, оте естетичне задоволення високою поезією, адже таким був задум автора.

Юзеф Марія Рушар

*

Ян Польковський — поет, прозаїк, публіцист і громадський діяч. Народився 10 січня 1953 року у місті Берутув (Нижньосілезьке воєводство), виріс у Новій Гуті. У 1972 – 1978 роках навчався на факультеті польської філології Ягеллонського університету. Брав активну участь в роботі краківського студентського комітету «Солідарності».

Видання: «Це не поезія» (To nie jest poezja), Niezależna Oficyna Wydawnicza NOWA, Warszawa 1980 «Дихай глибоко» (Oddychaj głęboko), ABC, Kraków 1981 «Вогонь. Із записів 1982-1983 рр.» (Ogień. Z notatek 1982-1983), Półka Poetów, Kraków 1983 «Дерева. Вірші 1983-1987 рр.» (Drzewa. Wiersze 1983-1987), Oficyna Literacka, Kraków 1987 «Елеґії з Тиманівських гір. 1988-1989 рр.» (Elegie z Tymowskich Gór, 1988-1989), Wydawnictwo Literackie, Kraków 2008 «Cantus» (Cantus), Wydawnictwo a5, Kraków 2009 «Тінь» (Cień), Znak, Kraków 2010 «Голоси» (Głosy), Biblioteka Toposu, Sopot 2012 «Сліди крові. Випадки

Переглянути та купити книгу на **ridmi.ua**

Генрика Гарсиновича» (Ślady krwi. Przypadki Henryka Harsynowicza), Wydawnictwo M, Kraków 2013 «Польська моя любов» (Polska moja miłość), Wydawnictwo Pro Patria, Warszawa 2014 «Гірка година» (Gorzka godzina), Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2015 «Похід духів» (Pochód duchów), Biblioteka Toposu, Sopot 2018 «Розмови з Ружевичем» (Rozmowy z Różewiczem), PWM, Kraków 2018 «Портьє та інші оповідання» (Portier i inne opowiadania), TOPOS & Instytut Literatury, Sopot-Kraków, 2019 «Ризик бути поляком, із Яном Польковським розмовляє Пйотр Лєґутко» (Ryzyko bycia Polakiem, z Janem Polkowskim rozmawia Piotr Legutko), Instytut Literatury, Kraków 2019 «Пандемія та інші кари» (Pandemia i inne plagi), Volumen & Instytut Literatury, Warszawa-Kraków 2020 «Батькова ложка» (Łyżka ojca), Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2021

ГОЛОСИ

Ян Польковський

ГОЛОСИ

Переклала Маріанна Кіяновська

Видавництво «Крок»
Тернопіль, Україна
2021

Jan Polkowski

GŁOSY

INSTYTUT LITERATURY

*** * ***

Шквал. У студеній сорочці прямую уздовж затоки.
Ким я був? Піщинкою під лапкою крячка
капітаном фрегата в кашкеті по дядькові Владеку
серцем ластівок легкокрилих із паперу в клітинку
віртуозом гри в ножичок та в Перегони миру
і гризотою вічною моєї бідної мами
адже замість міністрантури волів із м’ячем навскач.
Важко перелічити кожне з магічних втілень.
Засинаючи чув як при скроні кружляє подушка
планети Земля а в голові розсікають космос
німуючі зорі. Життя. Шістнадцять гігантських літ.
Вони проносилися так легко, що я забував дихати
а коли охолов настав день аби відчитати.

Того дня моє життя тривало тільки годину.
О пів на п’яту я прокинувся в багатоквартирному домі.
А до п’ятої сорок мені відкривався уділ.
Я пізнав людську ницість, жадання
й таємниці чистої, мудрої волі.
Бурхливу дружбу з Жеромським я закінчив сваркою.
Приховав від друзяк як озвався в мені
прокльон речення Норвіда Чом ти, тіне, від’їжджаєш...
Перемалював з Леонардо креслення легких крил.
І не зміг утекти далеко. Став невільником
снобродних прогулянок із Доротою донькою зварника
з Корабельні Військового Флоту та Афродити Холодних Морів

ув’язненої в мішкуватій суконці з кримплену.
Так, я став батьком, чи добрим — справді не знаю.
Дітей я не пам’ятаю а може боюся згадувати
їхні льняні задиристі ніжки і слова, що мов шкіра світобудови.
Я пізнавав старість. Бог з’являвся, зникав.
Із високих слів сходив Христос аби я сумнівався
і торкався перстами. Мандри? До Кракова і велосипедом за місто
крізь непролазну гущавину солодких серпневих обіцянок.
Цього разу я жив зосереджено пригальмовуючи обертання Землі
щоб відчувати як стигнуть у сутінках стежки піскуваті часу.

Куля продиралася довго крізь іній і стукіт рейок
через поранене зіжмакане світло змішане із мастилом
заляпаного болотом сонця щоб урешті-решт продірявити мені шию
крізь вікно ґдинської електрички.
Що ж, вам доведеться повірити, що я все пережив за годину
адже не воскрес і мені ще досі
шістнадцять років.
Якщо я брешу і зі мною не сталося те що все ж таки мусило статися
то вірте — жоден зі світів
насправді ніколи
не існував.

Застрелений? (1954-1970?)

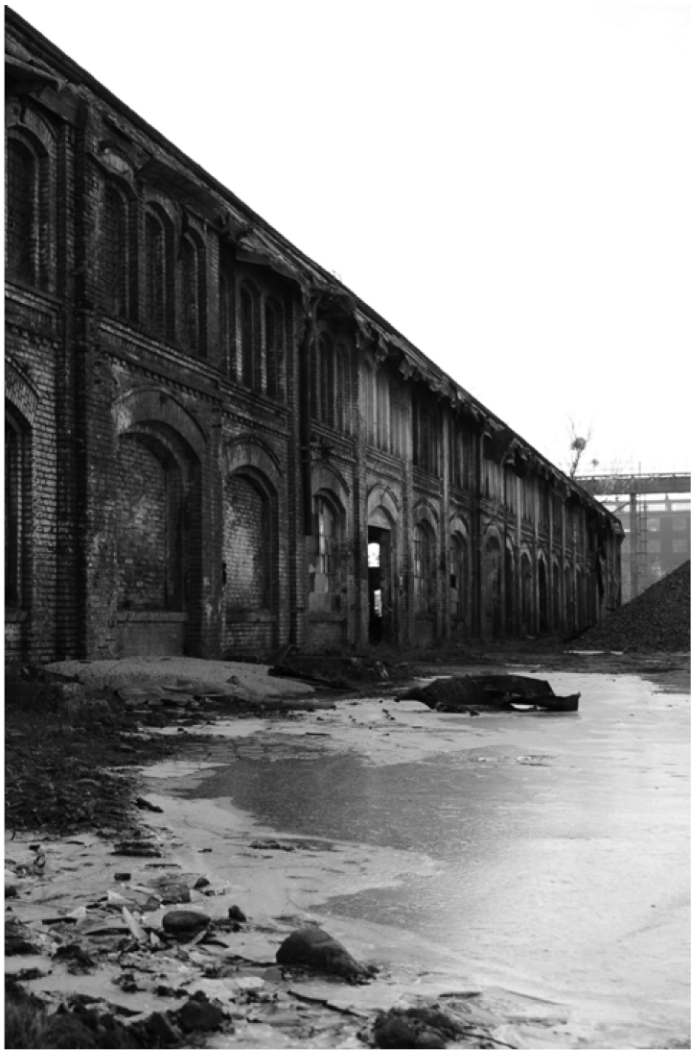

*** * ***

Вірю що ти не злишся на мене. Крім тебе в мене було
ще трійко. Трохи здивований своїм існуванням
Адась, Юзек — спритний як ніхто в нашій родині
й Ася — маломовне свідчення про існування добра.
Батько загас блискавично і відтоді по смерку я не могла
позбирати думок. Робота, черги, виварювання, перешивання
одежі. З дорослих на дітей, зі старших на молодших.
Мені здавалося, що я ніколи не засну, що лишень ціпенію
з праскою, з голкою і наперстком, з тістом на локшину,
придушена брилою серця. Мені хотілося вмерти
від сорому, що живу. Від непоступливої любові й від страху
перед твоєю безладно простертою тінню. Тепер мені майже
вісімдесят тож тобі час мене простити. Це я
вигодувала власним тілом оці безкінечні шеренги безрадних
днів. І знаю, що кожен із них убивав тебе ще раз
синку

Мати? (1928-2009?)

*** * ***

Спрозореними руками ти робила мені бутерброди.
Стромляла навпомацки ніж в нерухоме море.
Ти робила мені бутерброди, нарізала земну кулю
на скибки рівні та старовливі. До сидора
із брезенту ховала години розлуки.
У сірий папір загортала личка дітей.
Гладила мене по щоці так ніби о я мав іти на війну
ніби двері були не з ДВП а з полум’я.
Я обережно заходив пізніше в роздягальню електриків
і розгортав папір щоб дивитись як ти помалу
зникаєш.

Застрелений? (1948-1970?)

*** * ***

Люблю заповнений костел, не бачу тоді нікого.
Ховаюся від Бога. Не хочу себе бачити.
Мені більше жаль Його, ніж себе саму.
Смерті не боюся якщо та мені належить.
Люблю крізь темінь іти, вздовж зімлілого моря
ловити із вітру спогади
притуляти їхні ступні як пісок тулить тихий берег.
Дивуватись новим подробицям:
коли я носила тебе в собі нетерпляче, зі злістю,
а ти мене сильно копав і випихався в майбутнє.
Мовчущий. Такий як нині.

Мати? (1931-?)

*** * ***

Короткий порух повітря після твого невдалого жесту
дрейфує в моїй голові. Суне розлитою Віслою
випливає у море живе. Бачу вже тільки тебе
і безмежжя шумливих вод. Ну а що я мав би тут бачити? Ти
мій син, я ціле життя перебовтував долю на палубах суден.
То що ж мені ще тут бачити як не хвилю котра мерехтливо розгойдує світ,
риб’ячі лусочки смерті
кригу берега що кривавить. Тепер моє море —
стіл кухонний а з палуби змиває мене як сміття
ніч без меж. Жінка спить, ти відсутній
навіть у пульсі снігу. Відтак я самотньо пливу
до розмитих вогнів дитинства.
Чи зустріну тебе по дорозі? Чи принаймні на мить
присядемо на піску? Будемо
вдвох молодіти? Наче буї, вдаряти із вітром
у хвилі лінивого прийдешнього в тобі зіщуленого
на дні?

Батько? (1924-2003?)

*** * ***

Любий Татку, я страшно Тебе ненавидів
тому що тебе не було а була решта світу.
Мабуть ще також тому, що дошкуляли злидні.
Нам помагав дядько, парафія, сусіди.
Коли трохи підріс я збирав пляшки, шмаття і брухт.
Ми їли водянку на хлібі, затірку і картоплю,
картоплю, картоплю. Я тебе ненавидів
бо ти був деінде і зовсім не дбав про нас.
Як ненависть уже холонула я дивився на маму
котра якщо не плакала, то плакала навіть більше.
Тоді поверталася ненависть і вижити було легше.
Я думав, ти загинув тому що ти не хотів
двигати великі тягарі проти течії
великих слів і щоб від них звільнитися

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ